

POKROK ZÁPADU

Založen 1871.

Omaha, Neb., ve středu, dne 2. října 1907.

Ročník XXXVII--Číslo 10.

Zprávy americké.

Nad tím lze přemýšlet.

Známý chicagský časopis "Chicago Tribune", který náleží mezi nejčtenější a nejrozšířenější časopisy ve Spojených Státech, píše v jednom z posledních svých čísel následující: "Spojené Státy na poli různých jazyků mají zvláštní výhodu, kterou nedovedou využívat. V této zemi jsou tisíce dětí, jejich rodiče jsou schopni cizích řečí. Navštěvují-li tyto děti zdejší školy, učí se sice čísti a psát anglicky, ale jsou většinou neschopny vyjádřit se v řeči svých rodičů plynule, anebo s někým, kdo omu řeč zná, si dopisovati. Jak se zdá, mnozí se vynasnažují, aby mateřskou řeč co nejdříve zapoměli. Děti ovšem nemohou vystihnouti, jak škoda jim z jednání takového vyjde, ale rodičové měli by se vynasnažit, aby děti jejich důkladně naučili se řeči mateřské. Němci, Poláci, Češi, Slovinci a jiní jsou tu silně zastoupeni, bohužel ale, že to cenné dědictví, které rodiče jejich sebou přivezli, tak často se zanedbává. Mladí mužové, kteří jsou dosti bystří, aby vystihli důležitost znalosti cizí řeči a vynasnaží se, aby si ji osvojili, zajisté budou za svoji námahu štědrě odměněni." — Nad těmito slovy lze se opravdu zamyslet. Co je u nás českých rodičů, kteří nestarají se, aby děti jejich uměly český jazyk psát. Co je u nás lidí, kteří dosud nepochopili důležitost znalosti více řečí. Neměli by se čtení četní rodičové nad řádky těmito zamyslet a vynasnažit se už jednou o radikální nápravu.

Ukradl \$5,000 k vůli své milence.

Z Chicaga, Ill., oznamuje se, že William F. Havens, 18letý mladík, který zaměstnán byl u jisté velkoobchodní firmy v Chicagu a jenž aby se svou 17letou milenkou mohl si zaříditi domácnost utekl s \$5,000 dotyčné firmy do Severní Dakoty, byl chycen a vzor své krádeže považován je za poctivého člověka. Havens zmizel v minulém květnu a s ním i peníze, které měl deponovat na bance. Policie stopovala milenkou Havensovu, Lilian Ahearnovu a našla ji ve Flesher, No. Dak., kde si Havens koupil farmu, koně, dobytek a vše potřebné. Havens byl zatčen, ale když zástupci společnosti veřejnou dražbu prodávali farmu a veškeré její zařízení, sám jim při tom pomáhal. Poněvadž společnost tímto způsobem dostala všechny své peníze zpět, odvolala proti Havensovi žalobu a přijala jej znovu do práce.

Nával přistěhovalců do Spoj. Států.

Jak z právě uveřejněné vládní zprávy o přistěhovalcích vysvítá, přijelo za měsíc srpen 80 procent přistěhovalců přes Ellis Island u New Yorku. Za měsíc srpen přijelo do Spojených Států 98,825 osob, tudíž o 17,233 více, nežli v srpnu roku minulého. Z Rakouska přijelo 12,395 osob, proti 811 osobám, jež přijely v srpnu minulého roku. Z Uher rovněž přijelo v letošním srpnu o 4840 přistěhovalců více. Z Itálie přijelo v srpnu tohoto roku 16,288 přistěhovalců, kdežto v srpnu roku minulého přijelo sem 16,983 osob. Z Itálie tudíž přibýlo do Spojených Států o 695 osob méně. Z Ruska přijelo 21,649 osob, kdežto v srpnu roku minulého 21,069, tudíž letos ukazuje vzrůst o 559 osob. Přistěhovalci v srpnu tohoto roku jsou o 21 procent větší nežli v roce minulém a o 56 procent větší nežli v roce 1905. Do 31. srpna přistěhovalo do Spojených Států 819,961 osob, kdežto v minulém roce za tutéž dobu přibý-

valo sem 720,464 přistěhovalců. V roce 1905 přistěhovalo k břehům Spoj. Států 643,475 osob.

Českokatolický sjezd v St. Louis, Mo.

V úterý, dne 24. září zahájen byl v St. Louis, Mo., česko-katolický sjezd, k němuž sjela se značná sila delegátů. Sjezd zahájen byl formálně p. Jos. Babkou, předsedou, svolávajícího výboru, který vystřídán byl notářem p. Tomášem Pechanem ze St. Louisu, Mo. Hlavním řečníkem dne byl arcibiskup Glennon, který ve své řeči odůvodnil nutnost, aby české děti učily se česky a aby zůstaly věrné svému původu. Po té ujal se slova farář p. Goller, jenž vystřídán byl knězem p. Prokopem Neuzilem. Odpoledne téhož dne provedena byla volba úředníků sjezdu a zahájeno vlastní jednání, které zabralo i den druhý. Byly přijaty četné resoluce, mezi nimiž jedna jedná o zřízení česko-katolického přistěhovalčského domu v New Yorku.

Vypovězen z vlasti.

Dne 20. září přibyl do New Yorku parníkem "Oceanic", linie White Star, ze své staré vlasti Hercegoviny vypovězený Antonín Trojanovič, bohatý majetník dolů z Globe, Ariz. Letošního jara odejel Trojanovič, který po 20 let bydlel na americkém západu, na návštavu do své staré vlasti. Po celý čas svého pobytu v rodné své vlasti hleděl bývalé sousedy přesvědčiti, jak dobře se mu v Americe vedlo. Pořádval velké slavnosti a americké dollary kutálely se na všechny strany. Veškeré obyvatelstvo, 500 duší čítající, vesnice Susteppan, obdivovalo bohatého Američana. Když na velké louce dal uspořádati pro všechny obyvatele vesnice velikou slavnost, při níž byly zabity dva kusy hovzího dobytka, několik vepřů a telat, rozvinul americký prapor a na žerď jej vpevnil, shledala v tom slavná vláda vlastizrada. Trojanovič byl zatčen a odveden. Když však dokázal, že jest americkým občanem, bylo mu nařizeno, aby do 24 hodin místo opustil. Boudřý tento muž nechtěl o jednání vlády, která nerozumí žádnému žertu, ani mluviti.

President vrátil se do práce.

Dne 25. září nastoupil president Roosevelt cestu z Oyster Bay, N. Y., do Washingtonu. Tím ukončil své letní prázdniny, které trvaly od 12. června. Cestou do Washingtonu konal zvláštní vlakem, který jel do Long Island City, po té lodí kolem jižního cípu města New York a dále zvláštním vlakem, jenž jel z Jersey City do Washingtonu. Ve společnosti prezidentově nalézala se choť jeho a dvě děti, dále sekretář Loeb se svojí rodinou, výkonní úředníci a tajná stráž. Když odjížděl president z Oyster Bay, shromáždili se na nádraží četní okolní obyvatelé, s nimiž president si ruce podával a projevoval potěšení, že se s nimi setkal. V neděli vydal se opět president na cestu po západě.

Norvéžsko chce vystěhovalce zpět.

Před nějakým časem bylo oznámeno, že norvéžská vláda snaží se ze všech sil, aby zabránila silně bujícím vystěhovalci ve své zemi do Ameriky. Zároveň snaží se norvéžská vláda přemluvit ty vystěhovalce, kteří zde v Americe jsou usazeni, k návratu do své původní vlasti. V minulých dnech přijel do Spojených Států podplukovník Morten H. Magnus z Christianie, který s rozkazem své vlády má tu mezi Norvéžany přesvědčiti se, jaká nálada mezi nimi panuje v ohledu návratu do vlasti. Dále má zvědět, dal-li by se plán norvéžské vlády provést a s jakým přijetím setkal by se u Norvéž-

žanů zde usazených. Mnozí Norvéžané za žádnou cenu vrátiti se nechtějí, jiní byli by k tomu nakloněni, kdyby jim byly zabezpečeny sociální a životní podmínky, jichž požívají zde v této nové vlasti. Mnozí z nich touží po vlasti, ale panující tam poměry, zvláště pro chudší třídu lidí, od cesty zpáteční je odvracejí. Není pochyby, že snaha norvéžské vlády nesetká se se žádoucím výsledkem. Morten H. Magnus za účelem výše označeným hodlá po Spojených Státech pořádati přednášky a dle jejich přijetí hodlá seznati náladu pro nový plán norvéžské vlády. Vláda norvéžská hodlá dle amerického vzoru vypracovati zákon o domovnímáhu.

Rockefellerův výdělek.

V poslední době více než kdy jindy mluví se o ohromném výdělku, který do roka shrábne John D. Rockefeller. Ohromností výdělku tohoto dá se vysvětliti jeho štědlost a rozdávaní milionů na školy a university. Zřejmě na získ z peroleje je ohromný. Rockefeller vlastní z 972,500 podílů petrolejového trustu celou čtvrtinu, to jest 256,854 a jeho získ z petroleje za osm let obnáší \$125,000,000. Od roku 1899 bylo vyplaceno petrolejovým trustem \$500,000,000. Tato ohromná suma dokazuje, jak loupeživě si zde petrolejový trust počíná. Úřady budou se nyní snažiti, aby tento loupežný trust rozbi-ly. Petrolejový trust 10 let po svém založení prohlášen byl za protizákonný a měl se rozjet, leč členové jeho ve státě New Jersey založili společnost novou, která však nebyla nijak jiným, nežli společností první. Kellogg, který náležel mezi přední odpůrce trustu tohoto, prohlásil, že má po ruce velmi mnoho důkazů, na jejich základě trust onen musí býti prohlášen za nezákonný.

Tajemník Root v Mexiku.

Jak se z Mexika oznamuje, dne 30. září přijel tam tajemník Spoj. Států Root ku přátelské návštěvě mexického presidenta. O této návštěvě mluví se jen jako o společenské, ale převládá náhled, že je zároveň diplomatická a že se při ní jednati bude o nutnou ochranu míru a pořádku ve středo-amerických republikách. Každá republika bude mít v Mexiku za pohybu Rootova svého zástupce, který bude vyjednávati o důležitých bodu. Tajemník Root pak sdělil, co v té věci mohou učiniti Spoj. Státy.

Podivné shledání.

Jak české chicagské listy sdělují, smutného přivítání dostalo se v této nové vlasti 26leté krajaně Anežce Kroupové, která s 2 dětmi přijela do Ameriky za manželem Josefem a našla jej ženatého s jinou ženou. Osud tomu chtěl, že přijela právě v den, když v rodině měl býti slaven křest prvorozeného dítěte manžela-bigmisty. Ale nečekávaný příchod své ženy překazil chystané hody a nevěrný muž ze strachu před trestem utekl a zklamaná přistěhovalkyně ocitla se v cizím městě opuštěná, odkázána pouze na milost dobročinného spolku, který se jí ujal a poskytl jí přístřeší. Anežka Kroupova provdala se před 5 roky za muže Josefa v Moravanech, kraj chrudimský a poněvadž muž byl dovedný strojník, vydělával slušný peníz. Před 2 roky rozhodl se vystěhoovati do Ameriky, ale úspory nestačily pro celou rodinu a tak odejel sám a ženu s 2 dětmi nechal doma u rodičů. Z počátku posílal peníze, psal často a v dopisech sděloval, že pracuje u firmy McCormick Co. a plně spojí, aby zajistil rodině dobrý domov. Před rokem

však dopisy ustaly a také žádné peníze více nedocházely a žena byla jata obavou, že se muž něco přihodilo. Před třemi měsíci dostala Kroupová z Chicaga anonymní dopis, v kterém dobrý kamarád Kroupy píše, že muž bude slavit vesele, ku které přý byl donesen. Kroupová nechtěla tomu dlouho věřiti, leč neměla žádného pokoje a konečně prodala, kde co měla a pustila se do Ameriky. Přijela do Chicaga tyto dny a expresem dala se dopravit na adresu číslo 645 Halsted ul., kde Kroupa měl bydle- ti. Ale tam o něm nevěděli a poslali ženu na canalportskou stanicí, kde jí mohou poraditi. Podle popisu, kde manžel píše, že pracuje u McCormick, jí poradili, aby se postavila u brány závodu a čekala až dělníci půjdou z práce. Kroupová poslechla a skutečně poznala manžela Josefa, když vycházel ven. Zraků obou se setkala a na Kroupovi bylo viděti těžké rozpaky. Tázal se, proč nečekala, až jí pošle peníze, ale žena jej odhyla, že může být rád, když přijela bez jeho příspěví. Čím blíže přicházeli k Plzni, tím rozpačitéjším se Kroupa stával a konečně se zastavil a řekl: "Musím ti Anežko něco říci, ale nesmíš se zlobit. Bylo mi sem dopsané, že mi nejsi věrná a tak jsem se rozhodl, že ti oplatím stejnou měrou. Tady v Americe to jde zcela lehce a já jsem si učinil známost a když nezůstala bez následků, tak jsem se oženil. Uznáš, že teď mám povinnosti jiné a má-liš mne ráda, nebuděš mně dohat nešťastným. Před 4 dny dostal jsem syna a právě dnes má být pokřtěn." Jak při těchto slovech Kroupové bylo, může si každý domyslet. Dala se do pláče a tak přišli až k domu na Laflin ul., kde Kroupa nyní chtěl bydleť a tam jí nechal státí a řekl, že jde ženu číslo II. připravit na přivítání. Kroupová čekala dobrou půl hodinu, pak hodinu a když se muž neobjevoval, ptala se v domě lidí a ti jí řekli, že tam muž podobného jména nebydlí. Patrně jí Kroupa nechal před domem státí, prošel skrz a uličkou utekl. Kroupovou dopravili plašící na canalportskou stanicí a teď tajně zabíhají pátrání po nevěrném muži. Kroupová byla poslána do úřadovny dobročinné společnosti a tam prozradila se jí i s dětmi dostalo útulku. Jak bude Kroupa dopaden, vznesu na něho policie žalobu pro bigamii.

Obět fanatismu.

V Chicagu, Ill., byla ubita L. Greenbaumová, vyznavačka sekty Parhamitů v Zion City pěti členy oné sekty, když tyto léčili ji z revmatismu. Walter Greenbaum, syn umučené stařeny uvedl veškeré podrobnosti strašného skutku těchto fanatiků. Fanatikové tyto v snaze "vyhnouti z ní ďábla", skrtili jí a polámali jí všechny kosti. Walter vyprávěl, že jistý Mitchell se svou ženou přišli k němu a sdělili s ním, že měli zjevení, dle kterého možno jeho matku vyléčiti. Celý den tabali a kroutili stařené ruce a nohy, až je na mnohých místech polámali a podobně činili i s jejím krkem. Mučená žena křičela, ale Mitchell se svou ženou v násilí pokračovali. "To je ďábel, který jí už opouští," vysvětloval při tom Mitchell. Na základě tohoto svědectví bylo několik osob zatčeno. Nešťastná žena po té za několik hodin zemřela.

Americká mravnost.

Časopis "North American" píše: "Podrobnosti hostiny, pořádané na Jamesowské výstavě úředníkům a náčelníkům jednotlivých oddělení výstavy, při níž břišní tance a zápas koho-ty byly hlavními atrakcemi, propukly

právě na veřejnost. Ničeho nebylo řečeno, aby celá aféra dodělala se úspěchu po stránce rozmanitosti. Šampaňské teklo jako voda a když už bylo bezky pozdě a účastníci byli náležitě rozjařeni, představena byla Princezna Rajah z Ulic Kaira v průhledném orientalském kostymu. Tance její přijat byl s nadšeným potleskem a tanečnice sama v pravém slova smyslu byla v šampaňském koupání. Pak přinesli filipínské koho-ty, vycvičené v zápasích. Účastníci seskupili se kolem nich a podněcovali ptáky k zuřivému boji a aby některý z nich se přiblížil nerozpáčil, polévali je šampaňským. Když pak jeden klel k zemi vysílením, provolali hezky po indiánsku slávu vítězovi.

DROBNÉ ZPRÁVY.

* President Roosevelt bude přísti měsíc jmenovati dva brigádní generály a jednoho major generála.

* Pan Václav Šnajdr, redaktor "Denice Novověku" slavil dne 25. září t. r. své narozeniny. Narodil se 25. září 1847. Tu svou kopa let nese přý ještě statečně, doznává ve svém listě.

* Italský továrník, Eppisano Arcara v New Yorku, byl v těchto dnech nalezen s 19 bodnými ranami ve svém těle. Po pachateli nenalezla policie ani stopy.

* V Jižní Dakotě přijala státní rada železničních komisarů usnesení, kterým snižuje se poplatek za osobní dopravu na dráhách v Jižní Dakotě na 2 a půl centu za mili. Sniženi toto má vejti v platnost dne 15. října.

* V San Francisku až dosud oznameno bylo 39 případů onemocnění hlizovým morem, z nichž 22 nemocných zemřelo. V přítomné době nalézá se 23 osob v pozorování jako podezřelé onemocnění.

* Severoněmecký Lloyd oznámil v těchto dnech opět snížení přeplavnicích cen, takže v první třídě snížení jest \$25.00. Není pochyby, že v brzké oznámeno bude další snížení v druhé kajutě a mezikapubí.

* President Roosevelt nebude přý již zasílati své řeči některým new-yorským časopisům dříve než budou proneseny. Boudou přý zasílány pouze spoj. tisku. K rozhodnutí tomuto přišel president následkem "nepřijemnosti, jež mu časopisy ty často způsobily. Několikrát přý se stalo, že noviny ty řeč prezidentovu přinesly o týden dříve, nežli byla pronesena.

* Německo-americký žurnalistický spolek, který konal v Peoria svůj sjezd, přijal resoluci, v níž žádá, aby zákonodárna státní Illinois dala městským radám každého města právo moc, aby "svěcení" neděle upravili dle přání obyvatelstva a dále aby mohli různým spolkům a klubům dáti povolení k výčepu piva při jejich schůzích a zábavách.

* Dne 22. září pořádalí new-yorskí Maďaři koncert v "Terrace Garden". Když maďarská zpěvačka podala zpívatí Košutovu hymnu, jež je rakouskou vládou zakázána, všichni přítomní Maďaři zvedli se ze sedadel a tleskali. Když přítomný rakouský generální konzul, který je rodem Maďar, zadržal se povstati, strhla se velká bouře, která skončila demonstrací proti Rakousku.

* President Roosevelt vydá se v nejbližší době na cestu po západě a jbu a při té příležitosti řečniti bude v následujících městech: 1. října v Keokuk, Ia., 2. října v St. Louis, Mo., 3. října v Cairo, Ill., 4. října v Memphis, Tenn., 5. října v Vicksburgu, Miss. Mimo to dne 5. října sděliti se velikého konu na medvědy v severní části Louisi- siany.